

HIRIKO INGURUMEN-OSASUNAREKIKO KONPROMISOA GERATZEKO DAGO

Posted on 11/02/2022 by Naider

Azken urteotan, eta are gehiago Covid-19ak eragindako pandemia globalaz geroztik, hiri-ingurumen osasunaren kontzeptuak garrantzi berezia hartu du. Hiri nabarmeneko gizarte batean, hiriek eta udalerriek funtsezko eginkizuna dute jasangarritasunerako eta ongizate sozialerako. Ingurugiro-kalitate estandar handiko hiri-inguruneak eduki beharra herritarren eskari berri bat da, herritarren osasunaren ikuspegitik entzun, aztertu eta jorratu behar dena, herritarren bizi-kalitatea hobetzeko asmoz.

[WHO](#)k aurkezten du

hiri-osasuna gero eta lehentasun handiagoa den hiri-esparruetan. Hau behar da planteamendu estrategiko batetik garatuko da sektore anitzeko eta koordinatua. Garapen Helburuei erreferentzia zuzena egitea NBE 2030 Iraunkorra; 11. helburua –Hiriek eta giza kokaguneak inklusiboak, seguruak, erresilienteak eta iraunkorrak dira - eta 3. helburua - Bizitza osasuntsuak bermatzea eta ongizatea sustatzea bertako guztientzat adin guztiak-, planteamenduak aldatzeko beharra nabarmentzen du ardaztutako ingurumen- eta osasun-gai tradizionalak batez ere ingurumen-euskarrietako arrisku indibidualetan konpartimentua.

Gaur, hori

hirigunea sistema konplexua dela aitortzen du, zeinetan **ingurumenaren, osasunaren eta ingurumenaren arteko dinamikak**

Ongizatea ere konplexua da. Dinamika hau

hirian dauden faktore anitzekiko esposizioak markatzen du, esaterako airearen kalitatea, zarata maila, berdeguneak, aldaketa eguraldia, uraren kutsadura, produktu kimikoen presentzia edo egoera azpiegiturak, aldi berean elkarrekin erlazionatuta dauden eta efektuak sortzen dituztenak hiri-ingurunean konbinatuta.

Hiri ingurumen-osasunaren faktoreak EEEn (Europako Ingurumen Agentzia) arabera

Ilido honetan, Hiri Ingurumen Osasunak kontzeptualki pertsona baten kanpoko faktore kimiko, fisiko, biologiko eta sozial hauek barne hartzen ditu eta pertsonen faktore genetikoak eta berezkoak baztertzen ditu, ingurumen-inguruneak gure osasunean eragin dezakeen arrisku-faktoreak azaltzeko. OMEk baieztatzen du faktore horiei esker areagotu egiten dela hiri-inguruneetan antzemandako gaixotasun ez-transmisiozkoen eta osasun mentaleko arazoak gero eta handiagoa den **epidemia**. Eta datuak suntsitzaileak dira European, non kutsakor ez diren gaixotasun nagusiak (diabetesak, gaixotasun kardiobaskularrak, minbizia, arnas gaixotasun kronikoak eta buruko nahasteak) batera heriotzen % 86 eta gaixotasunen zamaren % 77 suposatzen baitute. EBko heriotzen % 13ren erantzule direla kalkulatzen da ingurumen-faktoreak, eta horrek urtean guztira 630.000 heriotza eragiten ditu, OMEren arabera.

Datu horiei [EEA](#)k (Europako Ingurumen Agentziak) gehienen ñabardura gehitzen die. European erikortasuna eragiten duten faktoreen artean giza jardueraren ondoriozko ingurumen-kutsadurarekin lotuta daude. Hori dela eta, giza jardueran eragin eta murrizteko aukera izanez gero, hala nola, ibilgailu pribatua hirigunean erabiltzea, datuak alde onez aldatuko lirateke eta

ingurumenaren narriadura alderantzikatuko litzateke.

Beraz,
hiriak bereziki zaugarriak diren egoeran gaude
mehatxu anitz horiei eta, aldi berean, espazioetarako sarbide gutxiago izatea
berdea eta urdina. Helburua hiriak birdiseinatzea da, gonbidatuak izan daitezen
osasuna sustatzen duen kalitatezko ingurune fisiko eta sozialaz gozatzea
fisikoak, psikologikoak eta sozialak.

Europar dagoeneko dago
areagotzea bezalako ekintzekin konprometituta dauden hiriak aurki ditzakezu
berdeguneen ehunekoa, azpiegitura urdinen balioaren aldeko apustua
edo material kutsagarriekiko esposizioa murriztea (airearen kalitatea,
zarata, ura, hondakinak, erradiazio elektromagnetikoa). ere izan daiteke
aurkitu hiri ugari, besteak beste, [Bartzelona](#),
zirkulazioa mugatzen duten super blokeen bidez hiri ingurunea birmoldatu
errepidea, oinezkoentzat lehenetsi eta espazioa aldeztu aurretik naturalizatu
asfaltatua.

Horregatik, azken urteotan, eta nabarmenagoa pandemia hasi ondoren, hiri-ingurunea
birdiseinatze bidea ireki da, hiriaren ongizatearen kalitatea bermatuko duen Hiri Ingurumen
Osasunaren alde apustu egiteko. Oraindik bide luzea dagoen arren, Ingurumen Osasuna hiri-
ingurunean protagonismoa hartzen hasia da eta geratzeko heldu da.

Marta Iturriza Mendia

Trantsizio Ekologikoan Doktorea Naideren

There are no comments yet.